

**Фаховий коледж економіки та управління
Національної академії статистики, обліку та аудиту**

**ПРОГРАМА
вступних випробувань
з української мови для абітурієнтів
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник»
зі спеціальності: 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська
справа та страхування, 075 Маркетинг,
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»)**

Затверджено Вченою радою НАСОА
протокол від 25.03.2021 року №6

Біла Церква 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ.....	4
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9
КРИТЕРІЙ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ.....	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму підготовки до вступного випробування розроблено на основі чинних навчальних програм з української мови для 5-11 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. №804) з урахуванням вимог програми вступних іспитів до закладів вищої освіти.

Мета вступних випробувань з української мови: визначення рівня володіння абітурієнтами орфоепічними, орфографічними, морфологічними, лексичними, синтаксичними, стилістичними нормами сучасної української літературної мови.

Завдання вступних випробувань з української мови полягають у тому, щоб оцінити знання та вміння абітурієнтів: щодо змісту мовних понять і термінів; мовних явищ, закономірностей, правил орфографії та пунктуації; лінгвістики тексту; значення мовних одиниць та особливості їх функціонування; аналізу, групування, класифікації, систематизації мовних явищ; установлення причиново-наслідкові зв'язки мовних явищ; істотних ознак мовних явищ; аналізувати текст: його зміст, структуру й призначення; розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць; створювати власні висловлювання з певною комунікативною метою; виражати мовними засобами свій духовний світ, популяризувати українською мовою цінності української та світової культури.

Вступні випробування з української мови проводяться у письмовій формі.

При підготовці до вступних випробувань абітурієнтам рекомендується користуватися літературою, список якої наведено у кінці програми.

Підготовка відповідей – в академічній аудиторії в присутності членів предметної екзаменаційної комісії.

Письмові відповіді повинні бути акуратно і розбірливо написаними ручкою на спеціально проштемпельзованих аркушах формату А4 (виданих безпосередньо на початку іспитів). На кожному із аркушів абітурієнтом зазначається номер варіанту завдання, прізвище, ім'я та по-батькові.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Тема 1. Фонетика

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, і, ў*. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошенні й ненаголошенні складів. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

Тема 2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполучки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Тема 3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

Тема 4. Морфологія. Орфографія

4.1. Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, назви істот і неістот. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільногого роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я), -у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Типи відмінювання кількісних числівників: *один, одна; два, три, чотири; від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят... вісімдесят; сорок, дев'яносто, сто; двісті – дев'ятсот; нуль, тисяча, мільйон, мільярд; збірні; дробові*. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідміновані, відміновані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-o*, *-e*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

4.8. Вигук

Вигук як особлива частина мови. Загальне поняття про вигук. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Тема 5. Синтаксис

5.1. Словосполучення

Синтаксис як розділ мовознавства, що вивчає будову словосполучення і речення. Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розвідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи необхідністю членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

5.2.4. Речення з однорідними членами

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

5.2.5. Складні речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучників і безсполучників. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

5.2.5.1. Складносурядні речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

5.2.5.2. Складнопідрядні речення

Складнопідрядні речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні,

з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникової складності речень за характером симбологічних відношень між складовими частинами-реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Тема 6. Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко Олександр. Українська мова та література: Збірник завдань у тестовій формі. - К.: Грамота, 2020.
2. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019.
3. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. – К.: Грамота, 2019.
4. Авраменко Олександр, Тищенко Оксана. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. К.: Книголав, 2018
5. Дияк О.В, Прудка В.М. Українська мова. Довідник для абітурієнтів та школярів.- К.: Літера ЛТД, 2011.
6. Заболотний О. В. Українська мова і література. Повний курс підготовки до ЗНО. – К.: Літера ЛТД, 2019.
7. Козачук Г.О. Українська мова. Практикум. - К. :Вища школа, 2008.
8. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навчальний посібник К. :Вища школа, 2007.
9. Орфографічний словник української мови. – К.: Довіра, 1994.
10. Словник-довідник правопису та слововживання //За ред. В.М. Русанівського. – К., 1996.
11. Словник труднощів української мови/ За ред. С.Я. Єрмоленко. – К., 1989.
12. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису.-К.: Либідь, 2004.

КРИТЕРІЙ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Підсумкова оцінка визначається за 100-балльною шкалою предметною екзаменаційною комісією.

При оцінці результатів вступних випробувань з української мови тестовий бал обчислюється як арифметична сума усіх набраних балів за кожне виконане завдання (табл.1).

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують абітурієнти

	Оцінка в балах
Пакет тестових завдань з української мови	0-70
Теоретичне питання 1	0-15
Теоретичне питання 2	0-15
Разом	0-100